

A. Le Coq Arena fännitribüüni sissepääsu kaasajastamine

ELU projekti aruanne

- **Projekti lähteülesanne, eesmärgikirjeldus**

Jalgpall on Eestis saavutanud suure publiku huvi. Suurematel rahvuskoondise mängudel on publikunumbrid juba üle 10 000 pealtvaataja. Jalgpalli publik on väga erinev — on selliseid pealtvaatajaid, kes elavad elavamalt kaasa, on rahulike pealtvaatajaid ja on ka inimesi, kes tulevad mängule peredega. Neil kõigil publikusegmentidel on erinevad vajadused ja need ei kattu. Selle probleemiga on kokku puutunud igal pool maailmas. Selleks ongi maailma staadionitel eraldi sektorid ultrafännidele, VIPidele, tavapublikule ja peredele. Eestis oleme jõudnud jalgpalli arengus sellesse etappi, et ka meil on tekkinud väga arvestatav hulk ultrafänne, kes on oma olemuselt justkui super-fännid, kes elavad alati nii koondise- kui ka klubimängudel oma võistkonnale tulihingeliselt kaasa. Tihtipeale ei kattu ultrafännide nägemus mängu vaatamisest teiste pealtvaatajatega, olles enamasti palju elavamad, energilisemad, emotsionaalsemad ja valjemad kui nii-öelda tavafännid. Selline erinevus võib muutuda küllaltki häirivaks. Selle tõttu on lõpuks A. Le Coq Arenal vajalik ja oluline ultrafännid eraldada tavafännidest ning neile mõeldud ala väga selgelt ja konkreetselt ära märgistada, et kõigile oleks üheselt arusaadav, et see ala on mõeldud just ultrafännidele.

Sellest tulenevalt on käesoleva projekti eesmärk muuta jalgpalli vaatamine võimalikult nauditavaks kõigile inimestele, eraldades ultrafännid tavalistest fännidest tekitades A. Le Coq Arenale konkreetne fännisektor. Selle eesmärgini jõudmiseks kujundab siinne ELU projekt A. Le Coq Arena lõunatribüüni taguse ala selliselt, et tavakülastaja mõistaks, et ta on sisenenud ultrafännide territooriumile. Kujundamine väljendub olemasolevate seinte katmises grafitikunstiga ning infotahvlite paigaldamises, millele on kirja pandud reeglid ja meespead. Grafitikunst osutus valituks just seetõttu, et see on pilkupüüdev ja kontrastne võrreldes tribüüni ülejäänud keskkonnaga. Infotahvlid tutvustavad ultrafännide kirjutamata reegleid ja neile omapärasest kultuuri.

Kes on ultrafännid? Defineerime siin ultrafänni mõiste juhendaja Frank Kolde bakalaureusetöö järgi, mille kohaselt on *“fan-ultrafänn* kui pealtvaataja, kes läheb mängule iga ilmaga ja igal võimalusel. Nad on ultratribüünil meeleolu kujundajad, kellel on tihe ja

kindel suhe klubiga.”¹ Keda me mõtleme tavafännide all, on Richard Giulianotti skaala järgi *Follower* ja *flaneur*.² Nemad “on jalgpallisõbrad, kes istuvad küljetribüünil ja jälgivad mängu rahulikult, suurema emotsionaalsuseta, elavnedes vaid ohtlike momentide või väravate puhul.”³

Mis on fännitribüün või fännisektor? “Fännitribüün on osa staadionist, kus kogunevad kõige emotsionaalsemad poolehoidjad. Seal kehtib tihtipeale teistsugune kord, mis on mängukorraldajatega kokkulepitud või hoopis kirjutamata reeglid. Eesti koondise kodumängudel asub fännisektor A. le Coq Arena lõunatribüüni allosas.”⁴

Eesmärgi saavutamiseks jaotati projekti liikmed kahte 6-liikmelisse rühma. Projekti esimene rühm vastutas selle eest, et Eesti Jalgpalli Liiduga oleks sõlmitud leping, mille alusel saab töid teostada (luba muuta EJL vara — A. Le Coq Arenat). Lisaks koostas rühm 1 reeglid ja meespead, mis jõuavad fännitribüüni seintele mõlemal pool sissepääsu infotahvlite peal. Need on mõeldud kõikidele fännidele ja pealtvaatajatele, kes A. Le Coq Arena lõunatribüüni tagusele alale sattuda võivad.

Rühm 2 eesmärk oli välja selgitada, millist kujundust fännid soovivad fännisektoris näha, korraldada kavandite konkurss tänavakunstnike seas ning koordineerida nende tööd. Štambuk et al. (2023) uuringu tulemused näitasid, et tänavakunst/grafiti muudab ruumi muljet pigem neutraalsest mugavamaks, atraktiivsemaks, mängulisemaks ja huvitavamaks. Kunst mängib silmapaistvat rolli linna esteetilise väärtuse, kuvandi ja avaliku ruumi identiteedi kujundamisel. Blanché kirjutab oma artiklis⁵, et grafiti on rohkem seotud kirjalike tähtede, dekoratiivsete nimede kirjutamise ja suletud kogukonna enesekinnitusega, samas kui tänavakunst on rohkem seotud sümbolite ja pildilise kommunikatsiooniga, mille eesmärk on edastada laiemaid sõnumeid laiemale publikule.

Rühm 2 pidi koostama ka suuremahulise eelarve värvimistöode õnnestumiseks. Sellega seoses oli määrav osatähtsus koostööpartnerite ja sponsorite vaheliste suhete loomises, mistõttu eeldas projekt sidusrühmadega kohtumisi. Meie koostööpartnerid ja sponsorid on Eesti Jalgpalli Liit, MTÜ Jalgpallihaigla ja Eskaro.

¹ Frank Kolde. Jalgpallifännluse teke taasiseseisvunud Eesti Vabariigis aastatel 1992-2001. Bakalaureusetöö. Tallinn 2023, lk 8.

² Richard Giulianotti. “Supporters, Followers, Fans and Flaneurs.” — *Journal of Sport and Social Issues*, 2002, 26(1), 25-46.

³ Kolde. Jalgpallifännluse teke, lk 8.

⁴ Sealsamas, lk 8–9. Vt ka A. Le Coq Arena skeem. Eesti Jalgpalli Liit. <https://www.jalgpall.ee/docs/A.%20Le%20Coq%20Arena%20skeem%202020.pdf> (vaadatud 28.04.2024).

⁵ U. Blanché. (2015). “Street art and related terms - discussion and working definition.” — *Street Art and Urban Creativity*, 2015, 1(1), 32–39.

- **Probleemi olulisus, kirjeldus ja meetodite valik- teema täpsem kirjeldus, sh probleemi olulisus ja meetodite valik, mille abil seda probleemi soovitakse lahendada.**

Eesti jalgpall on jõudnud staadiumi, kus on kaasaelavate fännide vahel tekkinud konfliktid, sest nende arusaamad jalgpallifännlusest on erinevad – on väga tulihingelisi kaasaelajaid ja samal ajal leidub ka neid, kes on tulnud mängudele peredega rahulikku aega veetma. Just selliste olukordade edaspidiseks vältimiseks on meie eesmärk tähistada A. Le Coq Arena koridori selliselt, et publik saaks aru, et nad on sisenenud fännitsooni. Plaanime lõunatribüünile viiva koridori punased seinad katta sini-must-valge jalgpallifännlust kujutava grafitiga — motiivid tulevad rahvuslikud ning viitavad Eesti jalgpalli ja jalgpallifännluse ajaloole — ning soovime seinale paigaldada reeglitestendi, mis sisaldaks vajalikku infot selles alas toimuva kohta.

Soovime, et fännisektorisse jõuaksid just õiged inimesed, kes sellele alale õige atmosfääri annavad. Fännisektor on sektor, kus fännid on püsti, teevad kõvat lärmi, hoiavad lippe ning elavad kogu jõuga kaasa. Kui sinna alasse satuvad näiteks lapsed, vastastele kaasaelajad või fännid, kes on pigem rahulikud, rikub see elamuse nii nende jaoks, kes teavad, et see on ultrate sektor ning ka nende jaoks, kes leiavad ennast alast, kus ei ole neil mugav olla. Lisaks võib selline situatsioon kaasa tuua ka väga ohtlikke olukordi. Välismaal on sellise eraldamisega juba tegeletud, kuid Eesti jaoks on see täiesti uudne ja esmakordne, sellist lahendust pole veel kuskil Eestis teostatud. Seetõttu on meie projekti lõpptulemus väga uuenduslik lisa meie suurima jalgpallistaadioni ja Eesti jalgpallifännluse jaoks. Projekti eesmärgi saavutamiseks oli vajalik tutvuda eelnevalt välismaa staadionite planeeringutega ja fännipraktikatega, kuna sealne kogemus on juba aastakümneid pikk. Ühtlasi on alles nüüd hakanud Eesti jalgpallifännlus sellisele tasemele jõudma, et seda ka aktiivselt uuritakse ja selle ajalugu talletatakse. Kindlasti vajab äramainimist meie juhendaja Frank Kolde bakalaureusetöö, mis on esimene süstemaatiline ülevaade Eesti jalgpallifännluse tekkest peale taasiseseisvumist, sealjuures on ta teinud ka palju intervjuusid, mis on tänuväärne panus Eesti suulisesse ajaloosse. Tihti peale on keeruline ultrate käest informatsiooni saada ja intervjuud on parim viis, kuidas õppida mõistma ultrate identiteeti, sisemaailma ja kultuuri.

Teine oluline aspekt on staadionite planeering. Välismaal on fännialaga juba pikalt arvestatud — osades kohtades pannakse ultrad lausa “puuridesse”, et vältida nende

omavahelisi lahkkelisid.⁶ Projekti jaoks teoreetiliste materjalide otsimisel seoses staadionite planeeringutega oleme tuginenud peamiselt John Bale'i staadioni arengu teooriatele.⁷ Mõlemad allikad on meil aidanud mõelda ja aru saada, kuidas jalgpallistaadionid on läbi aegade arenenud ja mida üks tänapäevane staadion endast kujutab. Ka UEFA juhendis, mida silmas pidada planeerides ja ehitades kvaliteetset staadiumit, peetakse väga oluliseks publiku erinevate segmentide "naturaalset ja segamatut liikumist".⁸ Lisaks oleme tuginenud ka Sven Junghageni, Simon D. Besjakovi ja Anders Alro Lundi uurimusele⁹, mis keskendus just väiksemate staadionite fännide kohalolu suurendamisele. Artiklis käsitleti seda, kuidas klubid saavad pakkuda teatud fännitüüpidele just nende jaoks kohandatud elamust, luues seda tehes nendega tugevama sideme. Kuna ka meie projekt on seotud ainult ultrafännide jaoks tehtava erikohtlemisega, aitas artikkel mõista, miks selline asi kasulik on.

Loodame projekti ellu viia võimalikult lihtsalt ning pigem väiksema eelarvega. Selleks korraldame konkursi grafitikunstnikele, kes saaksid oma kunsti maalida seintele, kus aastate jooksul möödub tuhandeid inimesi. Kunstnikud varustame ise kõige tarvilikuga ja kunstnikele on tasuta aastakümneid puutumatult püsiv ja rahvale silmajääv looming. Vajaliku ressursi saame sponsoritelt ning lisaks teeme koostööd värvifirma Eskaroga, kellelt loodame saada kõik tarviklikud värvid. Sellise tegevuse valisime, kuna ei leidnud tutvusringkonnast ühtegi grafitikunstnikku ja arvasime, et kunstnikud oleksid nõus n-ö tasuta seda tegema, kuna vastutasuks saavad nad mitmekümneteks aastateks oma loomingut avalikkusele näidata ning on garanteeritud, et nende kunst jääb ka selliseks, kuna siseruumis ei saa keegi seda millegagi üle teha. Lisaboonusena saavad kunstnikud tasuta materjalidele ja toredale "maalimispäevale" säravas seltskonnas arvesse võtta tihedat rahvaringlust oma loomingu ümber, millest võib tekkida hea võimalus silma jääda inimestele, kes on kunstniku tulevasesest loomingust huvitatud, avades endale uksi edaspidisteks projektideks. Reeglite standide tegemiseks sõlmisime lepingu Eesti Jalgpalli Liiduga, koostasime vajalikud reeglid ning tegelesime keelelise toime ja tõlkega ja seejärel saatsime need trükki.

⁶ Vt Hilarious away stands. Ultras-tifo, 96.01.2016.

<https://www.ultras-tifo.net/news/4024-hilarious-away-stands.html> (vaadatud 28.04.2024)

⁷ John Bale. "The Spatial Development of the Modern Stadium." — *International review for the Sociology of Sport*, 1993, 28(2-3), 121-133; "The changing face of football:Stadiums and communities." — *Soccer & Society*, 2000, 1, 91-101.

⁸ UEFA Guide to Quality Stadiums. UEFA 2011.

https://editorial.uefa.com/resources/01f9-0f842793b513-3ec14e88e0ef-1000/uefa_guide_to_quality_stadiums.pdf (vaadatud 28.04.2024)

⁹ Sven Junghagen, Besjakov, D. Simon, Lund, Anders Alro. *Designing Experiences to Increase Stadium Capacity Utilisation in Football*. Malmö University, 2016.

- **Tegevuste kirjeldus ja sidusgruppide ni jõudmine - kirjeldatakse, kellele on projekti tegevused suunatud.**

Esimesel kohtumisel jagasime liikmed kahte gruppi: grafitigrupp ning reeglite grupp. Mõlemad rühmad koostasid tegevuskava, et olla tähtaegadega kursis. Portfoolio jaoks kombineerisime oma ajakavad:

Tegevused	Tähtaeg	Vastutaja(d)
Esialgne ajakava	22.02	Marily
Eelarve	25.02	Liise-Marie, Eva-Lotta
Küsimused fännidele	26.02	Maria, Marlene
Fännidega kokkusaamine	27.02	Maria, Marlene
Meil grafiti tegijatele koos konkurssi plakatiga	03.03	Juhan, Marlene, Marily
Esitlus Eesti Jalgpalli Liidule valmis teha	03.03	Juhan, Marily
Jalgpalli Liidus esitluse tegemine	05.03	Eva-Lotta, Liise-Marie, Juhan
Projekti tutvustus koostööpartneritele, fännidele ja sponsoritele Eesti Jalgpalli Liidus	05.03	Kõik (reeglite rühm)
Vahenädala ankeet valmis	21.03	Kõik
Vahenädala esitlus valmis	23.03	Kõik
Leping EJK-ga	25.03	Sander
Vahenädala esitlus	27.03	Kõik (reeglite rühm)
Vahenädala esitlus	28.03	Kõik (grafiti rühm)
Reeglid infostendile välja otsitud ja valitud	08.04	Helerin, Marko

Kavandite esitamine	08.04	Kunstnikud
Infostendi keeleline toime ja tõlge	15.04	Anti, Hannes, Helerin
Infostend valmis (trükk)	26.04	Helery
Seinte disainimine	28.04	Kõik
Infostendi paigaldamine	04.05	Helery, Marko
Projekt valmis	04.05	Kõik
Avamine, projekti lõpp	05.05	Kõik
Tulemuste esitamine ülikoolis	14.05	Kõik

Eelarve koostamiseks võtsime esmalt ühendust spreivärvi ettevõttega Spekter, kes andis meile teada, milliseid värve meil kasutada on tarvis. Seejärel saime esitada ettepaneku Eskarole, kes meile hinnapakumise ja värvide koguse kohta vastuse andis. Eskarolt saime: 15 liitrit värvi toonis E010 wishing well ja sama palju toonis heavy rain. Lisaks ka paar värvirulli, vart, kaks alust. Spektrilt saime Montana 94 spreid: 12x 9010 White, 6x 9011 Black, 4x 5005 Dark Blue, 3x 150 Argo Blue, 5x 149 Hydra Blue ja 6x 152 Europe Blue. Eelarve kogusumma oli 658€.

Ultrafännidega kohtumine andis meile ülevaate nende kommuunist üleüldiselt. Kuna nemad on meie projekti üks olulisemaid sihtgrupe, siis siseinfo nende kunstiliste soovide-ootuste-vaadete kohta oli hädavajalik. Reeglite rühm nendega kohtuda ei jõudnud, seega on muljetavaldav, et panime kokku reeglinimekirja, millega kommuun suuresti ühel meelel on.

Grafiti loomiseks valisime “Tom Sawyeri” meetodi- korraldasime konkursi, et leida kirglik kunstnik, kes soovib tasuks oma töö eest näha, ja lasta ka mitmetuhandel inimesel näha, oma loomingut puutumatus, ja seda aastakümneid. Kunstniku leidmiseks koostasime plakati, mille meiliteel erinevatele kunstnikele ja kunstiasutustele laiali saatsime.

Eesti Jalgpalli Liit (EJL) on A. le Coq Arena omanik, seega on nemad samuti suured kasulõikajad meie projektist, samal ajal ka meie põhisponsor. Koostasime neile esitluse, et viia kurssi neid oma ideedega ja paluda neilt nõusolekut ja sponsorlust, mille ka muretult

saime. Samuti oli nendega vaja sõlmida heatahtleping, mis kinnitas loa nende institutsioonis teha muutused.

Infostendide loomiseks oli vaja fännidega tihedalt suhelda, et nemad oleksid lõpptulemusega rahul — suhtluse jooksul saime mitmeid soovitusi muutusteks. Keelelise toime, tõlke ja kujunduse osas oli meile abiks EJL.

Sidusrühmadest:

EJL- Eesti suurim spordialaliit, mis koordineerib jalgpalli meistrivõistluseid ja koondiseid, samuti ühendab jalgpalliga seotud mittetulundusühinguid, nagu näiteks MTÜ Eesti Jalgpallihaigla. Lisaks üle 10 000 mängijale on palju ka liikmeid, kelle kohta on info alloleval lingil.

<https://www.teatmik.ee/et/personlegal/80091598-EESTI-JALGPALLI-LIIT>

FC Flora- FC Flora on staadioni põhirentnik, kes on Eesti meistriks tulnud 15 korral. Nende fänne koondav organisatsioon on MTÜ Viies Sektor.

<https://web.archive.org/web/20090726022605/http://jalgpall.struktuur.ee/3629>

MTÜ Eesti jalgpallihaigla- üle 500-liikmeline EJL fännide mittetulundusühing, mis on fännide tegevust koordineeriv katusorganisatsioon.

Ultrafännid- Tuliühinguliste fännide kommuun, kes elavdab jalgpallimelu. Neil on omad käitumisreeglid, mille tõttu meie projekt hädavajalik on.

Fännid- Meie projekt on seotud rahulikemate fännidega eelkõige nende endi turvalisuse tagamiseks. Eesmärk on fännide turvalisus, ehk näitena, kui lastega fännipere satub ultrafännide tsooni, on neil oht saada viga (joogitopside loopimine/liiga vali kisa).

Eskaro - Info AS Eskaro kapitali (3 000 000, 00 €) ja muu kohta:

<https://www.teatmik.ee/et/personlegal/10040437-Aktsiaselts-Eskaro>

Spekter- Suurima spreivärvalikuga pood Eestis. <https://spekter.eu/>

- **Projekti jätkusuutlikkus**

Projekti raames on loodud ainulaadne ala ultrafännide jaoks, mida ei ole mujal Eestis kusagil. Kuna see ala on unikaalne, on erinevatel jalgpalliklubidel ning nende fännidel võimalik meie projekti tulemustega tutvuda, vajadusel küsida projekti liikmetelt nõu seoses projekti läbiviimisega ning loodetavasti saada inspiratsiooni, et ka oma staadionitele luua sarnane ala ultrafännide jaoks, aidates seeläbi neid eristada tavafännidest ning luua parem atmosfäär kõigi vaatajate jaoks.

Grafiti puhul on tihtipeale probleemiks asjaolu, et välitingimustes ei püsi kunsti eesmärgil tehtud grafiti väga kaua, sest sellest joonistatakse üle. Käesoleva projekti puhul on grafiti tehtud siseruumidesse, mis aitab tagada selle, et projekti käigus tehtud kunst püsib ideaalilähedases seisukorras kümneid aastaid. See tähendab, et projekti eluiga on küllaltki pikk.

Projekti peamine väljund grafiti näol on tehtud Eesti Jalgpalli Liidule kuuluva A.Le Coq Arena siseruumidesse ning sellest tulenevalt jääb väljund ka Eesti Jalgpalli Liidu valdusse, kes tagab ka selle, et tehtud grafiti säilib algkujul võimalikult kaua. Kuna projekti väljund asub fännide poolt läbikäidaval alal, jääb see ka avalikult kättesaadavaks nii kaua, kuni grafitit seintel säilitatakse.

- **Tulemuste kokkuvõte ja lisad**

Valminud projekti esitlemine toimus 05.05.2024 vahetult enne A. Le Coq Premium liiga linnarivaalide FC Flora ja FCI Levadia vahel A. Le Coq Arenal (Jalgpalli 21, Tallinn). A. Le Coq Premium liiga (2013. aastani Meistriliiga) on Eesti klubijalgpalli kõrgeim liiga, mis alustas tegevust 1992. aastal. Antud jalgpallilahing valiti esitlemiseks selle märgilisuse pärast. Nimelt on Eesti klubijalgpalli kõrgeimas liigas alates selle loomisest olnud edukaimaks jalgpalliklubiks FC Flora viieteistkümne tiitliga ning teiseks edukaimaks on FCI Levadia kümne meistritiitliga. 4 Mängu toimumise hetkeks oli A. Le Coq Premium liiga tabeli esikohaks FCI Levadia ning FC Flora oli neljandal kohal. 5 Seega toob antud vutilahing endaga kaasa tulised poolehoidjad ja ka meediatähelepanu.

Projekti esitlemiseks edastati kutsed (kellele, paneme mõne kutse pildi lisaks?). Projekti lõpptulemus leidis kajastust ka Soccernet'is, TV3 spordis ja EJL kodulehel:

- <https://soccernet.ee/artikkel/fannid-tahistasid-probleemide-ennetamiseks-oma-territooriumi-pead-ikka-paris-loll-olema-kui-ei-saa-arua-et-siin-on-midagi-teistmoodi>
- <https://sport.tv3.ee/jalgpall/jalgpall-jalgpall/piltuudis-jalgpallifannid-avasid-a-le-coq-arenal-uuendatud-koridori/>
- <https://jalgpall.ee/ejl/uudised/piltuudis-jalgpallifannid-avasid-a-le-coq-arenal-uuendatud-koridori-n23014?siteacc=ejl>

TÄHELEPANU!
OLED SATTUNUD FÄNNITSOONI
(SEKTORID A6-A9)

SIIN ON RUUMI VAID KODUVÕISTKONNA FÄNNIDELE
SIIN KÄNTAKSE OMADE VÄRVE UHKUSEGA
SIIN SEISTAKSE PÜSTI

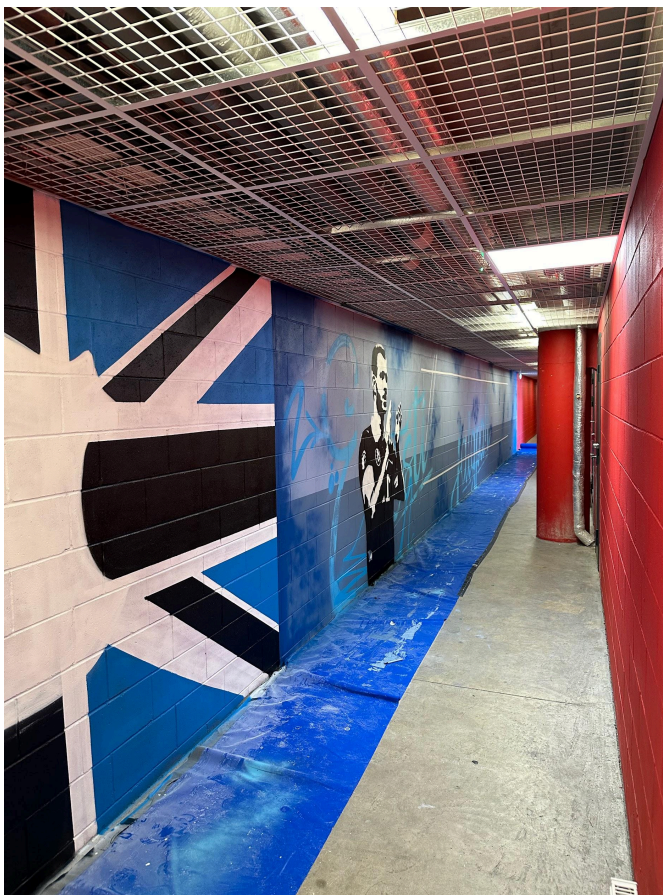
SIIN OLLAKSE KIRGLIKUD
SIIN VÕIB MINNA TULISEKS
SIIN MOTIVEERITAKSE KODUVÕISTKONDA LÕPUVILENI

ATTENTION!
YOU ARE IN THE FAN ZONE
(SECTORS A6-A9)

WHERE THERE IS ONLY SPACE FOR FANS OF THE HOME TEAM
THINGS CAN GET HOT • FANS FREQUENTLY STAND UP
FANS ARE ENTHUSIASTIC • FANS SUPPORT THE HOME TEAM UNTIL THE FINAL WHISTLE

Pilt 1. Reeglite infostend.

Pilt 2. Graffiti teostamine.

Pilt 3. Meeskond valmis tööga.

Iga rühmaliikme õpikogemuse refleksioon

Marko

Enne projektiga liitumist ei olnud täielikult kursis jalgpalli ultrafännide ja huligaanide vahest. Juhendaja selgitas ammendavalt erinevat tüüpi fännide vahet. Samuti ei olnud teadlik sellest, et A Le Coq Arena fännisektori tagumine galerii on üleni punane ja nii juba alates ehitamisest. Projekti raames oli minu põhiliseks vastutusvaldkonnas fännisektori kirjutamata reeglite väljatöötamine nii, et see oleks kooskõlas FIFA, UEFA, Eesti Jalgpalli Liidu ja A. Le Coq Arena poolt kehtestatud reeglitega, ei oleks vastuolus kehtiva seadusandlusega ning oleks kõigile võimalikele külastajatele võimalikult selge ning eetilise ja moraalselt aktsepteeritav. Selle jaoks sai läbi töötatud kõik eelpool loetletud institutsioonide korrad ning lisaks siseriikliku seadusandlus: korrakaitseseadus 1, kemikaaliseadus 2, päästesündmusel osalevate riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste ning isikute koostöö kord 3. Kõikide normide analüüsimisel sain proovile panna erinevad õigusteaduslikud tõlgendamise meetodid. Usun, et projekti raames välja töötatud reeglid võivad olla eeskujuks ja inspiratsiooniks ka teistes spordivaldkondades fännisektorites kuvamiseks – nii siseriiklikult,

kui ka välisriikides. Isiklikult leian, et välja töötatud reeglid ja projekti raames valminud grafiti võivad anda tõuke jalgpallifännluse arenguks.

Helery

Projektiga liitusin, sest see paistis teistest välja oma unikaalsusega ja tundsin, et saan selle käigus midagi päriselt ära teha ja paremaks muuta — et see jääb ka püsima ja mõjutama. Minagi ei ole jalgpalli ega -fännlusega oma elu jooksul eriti kokku puutunud, kuid nüüd tekkis mul võimalus sellega lähemalt tutvust teha. Mulle meeldis olla reeglite rühmas, kuna selle käigus õppisin tundma Eesti ultrafännide maailma ja kultuuri, mis on tegelikult päris paeluv. Põnev oli ka see, et reeglite otsimisel või tundma õppimisel ei öeldud ette, mida täpselt teha. Me küll kohtusime fännidega ja kontakt oli kogu aeg olemas, aga nende reeglite üle oli justkui mingisugune salapära ja seega niivõrd lihtsaks meie elu ei tehtud. See tegi töö ka raskeks, sest ette tuli mitmeid aspekte, millega me ei osanud arvestada alguses, nagu A. Le Coq Arena sise eeskirjad ja nende kattuvus ultrate käitumisega mängudel. Üleüldiselt olen projektiga, koostööga liikmete vahel ja tulemustega väga rahul.

Helerin

Liitumine projektiga tundus mulle põneva võimalusena, kuna ma polnud varem A.Le Coq arenat külastanud rääkimata kokkupuutest tõeliste jalgpallifännide ja nende huvidega. Projekti käigus õppisin palju ultrafännlusest ja sellest, kui tähtis on luua fännidele tribüünidel sobivad tingimused, et kõigil pealtvaatajatel oleks turvaline ja meeldiv mängu vaatamas käia. Tõdesin, et reeglite sõnastamine ja tõlkimine infostendide tarvis on keerulisem, kui algul arvasin. Eriti oluline oli tagada, et reeglid oleksid kõigile arusaadavad ja keeleliselt korrektsed. Ühtlasi andis projektis osalemine mulle väärtusliku kogemuse töötada meeskonnas, kus liikmete erialalised taustad on niivõrd erilaadsed. Olen rahul, et mul õnnestus kaasa teha projektis, mille tulemused on praktilised, silmaga nähtavad ja jäävad kestma aastakümneteks. Üldiselt hindan eesmärkide saavutamist kõrgelt, kuna suutsime meeskonnana tõhusalt toimida ja luua tulemusi, mis vastasid nii meie endi kui ka sihtgruppide nõuetele ja ootustele.

Sander

Olen juba aastaid olnud väga suur jalgpallifänn, mille tõttu ootasin projektiga liitudes väga

seada, et saan Eesti jalgpalli arengusse panustada. Kuigi ma ei pea end küll ultrafänniks, näen sellest hoolimata siiski projektiga loodava eraldi ala loomise vajadust. Projekt kulges ilma suuremate probleemideta ning kõik said oma ülesannetega fantastiliselt hakkama. Rollid jaotati vastavalt liikmete oskustele ning isiklikele huvidele, millest tulenevalt tegelesin mina peamiselt lepingu koostamisega EJK-iga, kuid aitasin ka tekstide koostamisega. Projekt andis mulle küllaltki mitmekülgseid kogemusi ja teadmisi eri valdkondadest. Sain praktiseerida oma oskusi lepingu koostamises. Samuti sain uusi teadmisi grafitikunstist ning selle tegemisest/tegemiseks vaja minevatest vahenditest, millega mul varasemalt kokkupuude puudus. Kuna mul on varasemalt ultrafännlusega olnud väga vähe kokkupuuteid, oli minu jaoks väga silmaringi avardav teada saada, milline nende olemus on, kuidas nende nägemus meeskonnast kaasaelamisele erineb minu omast ning millised on nende kirjutamata reeglid. Arvan, et projekti käigus saime seatud eesmärgid täidetud. Projekt kulges ilma märkimisväärsete probleemideta ning valmis sai see, mida tahtsime - ultrafännidele eraldi mõeldud ala, mis on märgistatud grafitiga.

Maria

Projektis osalemine avas mulle võimaluse sukelduda Eesti jalgpallifännluse maailma. Sain ülevaate eesti grafitikunstnike maailmast ning mõistmise spordiürituste korraldamise keerukusest ja fännikultuuri mitmekesisusest. Varasem kogemus poja jalgpalliteekonnaga aitas mõista erinevate publiku segmentide vajadusi ja ootusi. Projekti raames avanes mul võimalus mõista, kuidas visuaalkunstiteraapia tudengina saan panustada mitte ainult emotsionaalse toe pakkumisse fännidele, vaid ka luua keskkonda, mis vastab nende vajadustele ja soovidele, rikastades seeläbi üldist jalgpallikogemust. Fännidega kohtudes uurisin nende eelistusi värvide, kujundite, sümbolite, dünaamika ja hüüdlause osas, et edastada vajalikku infot grafitikunstnikele. Tänu põhjalikule informatsioonile suutsime tagada parema tulemuse. Mulle meeldis osaleda grafiti rühmas, mis pakkus toetavat ja julgustavat keskkonda, kus sain turvaliselt väljendada oma mõtteid, teha vigu ja õppida teiste käest. Sain väärtuslikke teadmisi mitmetelt erialadelt ning arendasin oskusi tiimitöös projekti läbiviimisel. Kokkuvõttes julgustas see kogemus mind avatult suhtuma uutesse väljakutsetesse.

Marlene

Projekt kõnetas mind kohe, kui selle nime nägin. Olen ise esimesest klassist tegelenud võrkpalliga ja jalgpalli käin iga suvi sõpradega mängimas, see on üks meie lemmikuid ajaviitmisi. Tihe seotus spordiga tagab mõistmise fännluse emotsioonide sügavusest, ning saada võimalus sellesse ise panustada, kõlas kirjeldamatult kutsuvalt. Ülikoolis õpin antropoloogiat, ehk projekiga pihtahakanuna, õppides rohkem süvitsi jalgpalli ultrafännide kohta, tundsin seda aina enam enda iseloomu ja huvidega seonduvat. Näen meie projekti tulemuses väga suurt potentsiaali ja väärtust, sest see on midagi, mis niigi kirgliku ultrafännluse loomusele veel enam emotsiooni juurde lisab, samuti tagab rahulikemate fännide füüsilise ja vaimse turvalisuse. Väga naudin fakti, et meie projekti tulemus on rohkem praktiline kui teoreetiline, see pakub tudengitele, ja usun, et ka õppejõududele, mõnusat vaheldust. Tunne, et meie panus on midagi, millest tuhanded inimesed kasu lõikavad, on kirjeldamatult hea. Kogu projekt on edenenu hästi, oleme tähtaegadest kenasti kinni pidanud ja liigset stressi ei ole see tekitanud.

Anti

Otsustades sel sügisel panustada ELU projektisse "A.Le Coq Arena fännitribüüni sissepääsu kaasajastamiseks", ei osanud ma oodata, kui rikkalikku kogemust see mulle pakub nii teoreetilisel kui ka praktilisel tasandil. Projekti valik oli minu jaoks loomulik, arvestades mu õpinguid Euroopa nüüdiskeelte- ja kultuuride erialal humanitaarteaduste valdkonnas. See avas mulle võimaluse rakendada oma keeleteoimetamise oskusi.

Projekti raames uurisin FC Flora ultratribüünide reegleid, mis osutus suureks väljakutseks, kuna need olid peamiselt "kirjutamata". See nõudis erilist tähelepanu nii reeglite tõlgendamisel kui ka fännidega suhtlemisel. Lisaks võtsin osa vahenädala esitlusest, mis aitas oluliselt arendada minu esinemisoskust. Kuigi oleksin soovinud projektile rohkem panustada, arvan, et see pakkus mulle suurepärasest võimalust rakendada oma teadmisi ja vastutada ülesande täitmise eest. Panustasin ultrafännide tribüüni avamispäeval, kus aitasin kaasa ettevalmistamisel ning võtsin osa märkimisväärsest derbimängust FC Flora ja FCI Levadia vastu.

Kokkuvõttes jättis projekt mulle palju positiivseid mälestusi ning suurenenud motivatsiooni jälgida oma koduklubi FC Flora tegemisi. Lisaks sain juhendajalt mitmeid kasulikke soovitusi, mis tulevastes teaduslikes väljakutsetes abiks tulevad.

Liise-Marie

Soovisin selle projektiga liituda, kuna mind on kogu elu ümbritsenud sport, olen sellest väga huvitatud ja soovin sellest rohkem teada saada. Lisaks tundus see projekt olevat väga praktiline, sest tulemina pidi valmima reaalne asi. Samuti tundus see minu jaoks midagi uutset, kuna olin varem lähemalt kokkupuutunud teiste spordialadega, kuid jalgpalliga mul nii suurt kokkupuudet polnud. Seetõttu tekkis minus huvi teada saada jalgpallifännlusest lähemalt. See eesmärk sai ka täidetud. Tean nüüd palju jalgpalli ajaloo ja fännluse kohta, olen hakanud rohkem jälgima Eesti-siseseid jalgpallimänge ning lisaks tean nüüd, kui tülitingelised on jalgpallis kaasaelajad. Lisaks õppisin sellelt projektilt, et oodatud tulemuseni on võimalik jõuda ka väiksema vaevaga, lihtsalt peab väga targalt tegutsema ja õigete inimestega kontakteeruma, et neilt abi paluda. Samuti andis projektis osalemine mulle palju uusi tutvusi ja huvitavaid kogemusi. Minu arvates said ka kõik meie projekti eesmärgid ilusti täidetud ning suuri probleeme nende elluviimisel ei tekkinud – meie omavaheline koostöö sujus hästi ja teele ei sattunud väga palju ootamatusi.

Juhan

ELU projekt on hea võimalus kogeda midagi uut ja arendavat. Tehes seda meeskonnas ja enesekindla juhendaja all, on olnud meeldejääv teekond.

Projekt oli huvipakkuv olles teistest erinev ning selle eesmärk tundus praktiline ja vajalik. Vastavalt ka oma erialale leidsin, et saan oma teadmiste ja visiooniga panustada ja juhendada. Olin osa graffiti grupist, kes vastutas seinade eest, tegeledes sponsoritega, värvidega, visiooni rajamisega ja kunstnike leidmisega.

Nii individuaalselt kui ka meeskonnas täitsin tegevusi nagu esitluse koostamine, materjali otsimine, kunstnikega suhtlemine, pressiteate koostamine, kunstiline juhendamine.

Olin algselt skeptiline nii suure projekti teostamises. Kuid tänu järelpidevale meeskonnatööle ja entusiastlikule juhendajale kulges tegevustik plaanipäraselt ja edukalt. Ning lõpptulemust jalgpalliturniiril kasutusel nähes, tekkis selle väärtuse tegelik mõistmine.

Kogu teekonnaga kogesin tiimitööd, projekti teostamist ja õppisin tundma spetsiifilist jalgpallikultuuri.

Marily

ELU projekti jooksul saan kogeda mitmeid erinevaid ülesandeid, mis annavad mulle tulevikuks hea põhja. Kuna minu vastutuseks anti ühe grupi juhtimine, siis sain harjutada kuidas on olla vastutaja rollis ning kuidas panna meeskond ühes koos toimima. See annab tulevikuks palju juurde, kui peaks näiteks mõnele juhi positsioonile sattuma. Samuti oli võimalus veidi tutvuda Eesti Jalgpalli Liidu tegli tagustega, mis just spordimaalima koha pealt annab väikese ülevaate, kuidas asjad käivad. Grupijuhina tuli ka palju ühendust hoida nii projekti juhiga, kunstnikuga, teise rühmaga ning oma rühmaga, see nõudis palju tähelepanu ja aega, et kõik info saaks vahetatud, aga usun, et see teeb tulevikus asja ajamise lihtsamaks.

Eva-Lotta

Projektis osalemine avardas mu silmaringi nii jalgpalli maailmas kui ka graffiti vallas. Sain oma eelnevatele teadmistele jalgpalli osas ka uusi ja rohkem süvenenumaid teadmisi näiteks ultrafänluse kohta. Lisaks sain juurde palju kogemusi meeskonnatöös, kus kokku on pandud võõrad inimesed väga erinevatelt erialadelt. Võin julgelt öelda, et sain juurde uusi tutvusi tänu sellele. Antud projekt kõnetas mind kohe, sest võrreldes teiste projektidega tundus fännitribüüni sissepääsu kaasajastamine kohe väga praktilise tööna. Meie nähtud töö ja vaev jääb aastateks A. Le Coq Arena seinale ning mängib rolli ka Eesti jalgpallifänluse arengus. Minu üheks ülesandeks oli eelarve koostamine. See oli omamoodi proovikivi, sest sellest sõltus, kui palju raha peame antud projekti valmimiseks saama. Puudu ei tohi ju jääda, sest siis ei saa seina valmimiseks piisavalt vahendeid ostetud. Usun, et suutsime kõik koos projekti raames püstitatud eesmärgid realiseerida ja loodan, et kõik osapooled on tehtud tööga rahul.

Hannes

Kui ma ELU projekti valima asusin, ei osanud ma oodata, et valikus võib olla midagi minule täiesti sobilikku. Olen jalgpalli jälginud juba pisikesest peale, korduvalt A. Le Coq Arenat külastanud ja projekti kirjeldus pani mind kahtlema ega siin mingit aga pole. Olin kindel, et ka minust võiks selle teostamisel kasu olla, kuna õpin Euroopa nüüdiskeeli ja -kultuure. Töö käigus uurisin teistega koos fännidele omaseid kombeid ja staadionite eeskirju, et kollektiivina hiljem välja valida just need kirjutamata reeglid, mida fännitribüünil meeles pidada. Hiljem aitasin ka meie reegleid keeleliselt lihvida ning olin meeeldi nõus ka

vahenädalal meie edusamme esitlema. Kõik kulmineerus galerii avamispäevaga, mil saime oma tulemustele silma peale heita ja nautida FC Flora ja FCI Levadia vahelist ajaloolist derbimängu. Olen tänulik meie juhendajale, kuna sellised projektid ei jookse külge mööda maha.